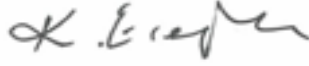

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Halk Sağlığı Hemşireliği programında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Prof.Dr. Kafiye EROĞLU
Hacettepe Üniversitesi

Danışman: Prof.Dr. Nurgün PLATİN
Yakın Doğu Üniversitesi

Üye: Yrd.Doç.Dr. Belkıs KARATAŞ
Yakın Doğu Üniversitesi

ONAY:

Bu tez, YDÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim sınav yönetmenliğinin ilgili maddeleri uyarınca, yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu kararıyla kabul edilmiştir.

Prof.Dr. İhsan ÇALIŞ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yazar, bu çalışmanın gerçekleşmesine katkılarından dolayı, aşağıda adı geçen kişi ve kurumlara teşekkür eder.

Tez danışmanım değerli hocam Prof.Dr.Nurgün Platin, tezin oluşumundan tamamlanmasına kadar geçen süreçte, değerli fikirleri ile tezi yönlendirmiş, tezimin tamamlanması için yoğun destek vermiştir.

Sayın Prof. Dr. Kafiye EROĞLU ve Yrd.Doç.Dr. Belkıs Karataş değerli zamanlarını ayırarak, tezimin jürisine katılmışlar ve tezi geliştirici fikir ve öneriler getirmişlerdir.

Eşim Behcet Çelebi, tezin analizlerinin yapılmasında yardımcı olmuş, tezim süresince desteği ve olumlu fikirleri ile daima yanımda olmuştur.

Tez çalışmalarım süresince kızım Nehir, diğer aile bireylerim ve arkadaşlarım sonsuz sevgi ve anlayışla destek olmuşlardır.

ÖZET

ÇELEBİ, GÖRKEM. Oral Antibiyotik Kullanan Hastaların İlacı Kullanım Durumlarının Değerlendirilmesi, Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa 2011.

Oral antibiyotiklerin tüm dünyada yaygın olarak kullanılması nedeniyle akılcı ilaç kullanımı gündeme gelmektedir. Bu nedenle, ayaktan tedavi gören hastaların eczaneden aldıkları bütün ilaçları doğru kullanmaları önemli olduğu gibi bu ilke oral antibiyotiklerin doğru kullanımı için de önemlidir.

Araştırma, ayaktan tedavi gören hastaların oral antibiyotik ilaçlarını evde kullanırken akılcı ilaç kullanımı kapsamında doğru kullanım uygulamalarını belirlemek ve varsa eksikleri gidermek üzere, topluma yönelik, yazılı bir belge oluşturmak amacı ile betimleyici desende yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini Girne Dr. Akçiçek Hastanesi Eczanesine gelen ve yalnız Roxin (oral antibiyotik) içeren yaklaşık 720 reçete sahibi hasta oluştururken, örnekleme ise evrenin yaklaşık %35.0'ini oluşturan 250 reçete sahibi hasta oluşturmuştur.

Veriler, araştırmacı tarafından literatür taraması sonrasında oluşturulan anket formu ile toplanmıştır. Araştırmanın gerçekleştirilmesi için Girne Dr. Akçiçek Hastanesi başhekimliğinden gerekli izinler alınmıştır. Anket uygulanacak olan hastalardan, yazılı izin alınmıştır.

Soru formunda hastaların sosyo-demografik özellikleri ve Roxin kullanımlarına ilişkin sorular yer almıştır. Veriler araştırmacı tarafından anket yolu ile toplanmış ve sonrasında gerekli değerlendirmeler SPSS programında yapılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre, Roxin'i günde 3 ve 4 tablet kullanan hastaların yaklaşık tamamı, ilacı önerildiği şekilde kullanmışlardır. Hastaların %75'i ilacı tabletler bitene kadar kullanmışlar ve %87.2'si en az bir bardak su ile ilaçlarını içmişlerdir. Hastaların %86.8'inin Roxin kullanırken alkol kullanmadığı, çeşitli yan etkiler yaşamalarına karşın yalnız %12.1 'inin ilacı almayı kestiği belirlenmiştir. Bu bulgulara dayanarak Roxin'in doğru kullanıldığı söylenebilir.

Roxin'in en sıklıkla günde 2 tablet kullanılması önerildiği görülmüştür. Bu gruptaki her 5 hastadan birinin ilacı istedik aralıkta kullanmayarak her 4 hastadan birinin ilacı iyileştiğini düşünerek ya da unuttuğu için tedavi süresi tamamlanmadan keserek küçük bir grup da olsa ilacı süt gibi bir (istenmedik) sıvı ile içerek ve yine küçük bir grup da olsa Roxin'in beraberinde alkol kullanarak bu çalışmada belirlenen hatalı uygulamaları oluşturmuşlardır.

Araştırma sonuçları doğrultusunda, Roxin reçetesi yazılan hastalara, eczaneden ilaçlarını alırken dikkat etmeleri gereken bilgileri içeren bir hatırlatma notunun verilmesi ve bu içerikte bir hatırlatma notu hazırlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Akılcı ilaç kullanımı, antibiyotik.

ABSTRACT

ÇELEBİ, GÖRKEM. The Evaluation of States of the Patients Using Oral Antibiotic. Near East University, Health Sciences Institute, Nursing Programme Master's Thesis, Nicosia, 2011.

Rational drug use has become a current issue as the result of oral antibiotics being commonly used all over the world. This is why it is important for the outpatients to use all their medications properly that they get from the pharmacy. This principle is also valid for the oral antibiotics.

The current study which is descriptive in nature was planned to identify and support the proper use of oral antibiotics at home within the concept of rational drug use outpatient patients using oral antibiotic werestudied and aimedto prepare a community oriented document to support the proper use.

The universe of the study was composed of 720 prescriptions with Roxin (oral) at the Kyrenia Dr. Akcicek Hospital Pharmacy. The 35% of the universe was 250 people who composed the sample of the study.

After searching the relevant literature, questionnaire was prepared by the researcher to collect the data. In order to carry out the study, the head of the Kyrenia Dr. Akcicek Hospital was asked to provide all the necessary consent. Patients who took place in the study were also asked to provide written permission.

The questionnaire used for the data collection consisted of questions on socio-demographic characteristics of patients as well as questions related to the use of Roxin. The data was collected by the researcher herself and analysed through the SPSS programme.

According to the results of the study, almost all the patients who were recommended to use Roxin 3 or 4 times a day used it as it was recommended to them. 75% of the patients took their medicine until the tablets finished and 87.2% of them took the tablets with minimum one glass of water. Although the patients did not drink any alcohol while taking Roxin, they experienced some side effects. Only 12.1% of the patients stopped taking the drug. Taking the findings into account, it could be said that Roxin is used correctly.

While Roxin was recommended (most frequently) to be taken 2 tablets a day, one of every 5 patients in the group did not use as recommended. One of every 4 patients stopped using the drug before the treatment ended, either they thought that they had recovered or forgot to take it. On the other hand, a small group of patients took the drug with milk (undesired liquid) and another small group of patients used alcohol with Roxin. All these findings are named as improper use of the antibiotic.

According to the results of the study, it was recommended that reminder notes on the proper use of oral antibiotic could be given by the hospital pharmacy to the patients who are prescribed with Roxin. And such a note has been prepared with the results of the study.

Key words: Rational drug use, antibiotic.

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK	ii
ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
GRAFİKLER LİSTESİ	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problemin Tanımı ve Önemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	7
1.3. Araştırmanın Soruları	7
1.4. Terminolojinin Tanımı	8
2. GENEL BİLGİLER	9
2.1. Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Hastaların Antibiyotik Kullanımı	11
2.2. Ciprofloxacın - Roxin	12
Roxin'in Kullanım Şekli	13
İlaç Kullanırken Dikkat Edilmesi Gerekli Durumlar	14
Yan Etkileri	15
3. GEREÇ VE YÖNTEM	16
3.1. Araştırmanın Şekli	16
3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri	16
3.3. Araştırmanın Evreni	16

3.4. Araştırmanın Örneklemi	17
3.5. Verilerin Toplanması	18
3.5.1. Veri Toplama Formunun Oluşturulması	18
3.5.2. Veri Toplama Formunun Ön Uygulaması	18
3.5.3. Verilerin Toplanması	19
3.6. Verilerin Değerlendirilmesi	20
3.7. Araştırmanın Etik Boyutu	20
3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları	20
4. BULGULAR	21
4.1. Hastaların Hastaneden Ayrılmadan Önce Antibiyotik (Roxin) Kullanımına İlişkin Bulgular	21
4.2. Hastaların Önerilen Antibiyotik Kullanım Özelliklerine Uyma Durumlarına İlişkin Bulgular	24
5. TARTIŞMA	34
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	41
KAYNAKLAR	48
EKLER	53
Ek 1: Anket Formu	53
Ek 2: Onam Formu	55
Ek 3: Katılımcının Beyanı	56
Ek 4: Etik Kurul Onayı	57

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Hastaların Sosyo-demografik Özelliklerinin Dağılımı	17
Tablo 2. Hastalara Oral Antibiyotik (Roxin) Verilme Nedenlerinin Dağılımı	21
Tablo 3. Hastaların Oral Antibiyotik (Roxin) Kullanım Amaçlarına Göre Dağılımı	22
Tablo 4. Hastalara Kullanmaları Önerilen Tablet Sayısı ve Sürelerinin Dağılımı	23
Tablo 5. Hastaların Bir Günde Kullanmaları Önerilen ve Kullandıkları Tablet Sayısına Göre Dağılımı	25
Tablo 6. Hastaların İlaçları Belirtilen Aralıkta Kullanma Durumlarının Dağılımı	25
Tablo 7. Hastaların İlaçları Bitene Kadar Kullanma Durumları ve İlacı Almayı Kesme Nedenlerinin Dağılımı	26
Tablo 8. Roxin Kullanan Hastaların Roxin'in Verilme Nedenlerine Göre İlacı Almayı Kesme Durumlarının Dağılımı	28
Tablo 9. Roxin Kullanan Hastaların İlacı Kullanmayı Kesme Nedenlerinin İlacın Verilme Nedenine Göre Dağılımı	29
Tablo 10. Hastaların Antibiyotik Kullanımı İçin Aldıkları Sıvı Türü ve Miktarının Dağılımı	30
Tablo 11. Hastaların Roxin Antibiyotiğinin Kullanımı Sırasında Alkol Alma Durumları ve Nedenlerinin Dağılımı	31
Tablo 12. Hastaların Roxin Kullanırken Yan Etki Görme Durumları ve Karşılaşılan Yan Etkilerin Dağılımı	32

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Hastaların Oral Antibiyotik (Roxin) Kullanım Amaçlarına Göre Dağılımı	22
Grafik 2. Hastaların Antibiyotiği Almayı Kesme Nedenlerinin Dağılımı	27
Grafik 3. Roxin Kullanırken Hastalarda Görülen Yan Etkilerin Dağılımı	32